03-03.03.23р. 01гр. укр. літ.

Доброго дня! Тема уроку. Нова хвиля відродження української літератури на початку 1960-х років. «Шістдесятництво». Василь Симоненко. Коротко про митця. Образ України, громадянський вибір поета («Задивлюсь у твої зіниці…»). Мотив самоствердження людини у складному сучасному світі, її самодостатність і самоцінність («Я…»)

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою: moshev2020@icloud.com

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Сьогодні на уроці розглянемо явище «шістдесятництво» та проаналізуємо творчість нової генерації національної інтелігенції, яка ввійшла в культуру та політику в період тимчасового послаблення комуністично-більшовицького тоталітаризму та хрущовської «відлиги» й найповніше себе творчо виявила на початку та в середині 1960-х рр.

До поетів-шістдесятників належав **Василь Симоненко**, з життям і творчістю якого ознайомимося детальніше.

- **Перегляньте відеоурок**. https://www.youtube.com/watch?v=08qG3kYf7X8
- Живий голос Василя Симоненка 1962-63 рр.
  Прослухайте відеофрагмент.
  https://www.youtube.com/watch?v=0Chru3ccqII

1. «Шістдесятництво» й «шістдесятники»

У 1953 р. помер «вождь усіх часів та народів» Йосип Сталін. А в 1956 р. на XX з'їзді партії Микита Хрущов виступив із доповіддю «Про культ особи і його наслідки», засудивши злодіяння Сталіна та його прислужників і цим розпочавши період так званої хрущовської відлиги. З'явилася надія. Надія на громадянську свободу, захищеність від беззаконня, від свавілля влади, на торжество справжньої демократії і права. Люди позбувалися страху, починали сміливіше й вільніше думати й говорити.

Першими відчули й усвідомили цю свободу інтелігенти.

Ще в 1953 р. вийшла дебютна книга Д. Павличка «Любов і ненависть», а в 1957 р. Л. Костенко «Проміння землі» — митців, які стали немовби «предтечами» шістдесятництва, а згодом на рівних улилися в цей широкий соціокультурний рух.

У 1961 р. з'являється низка «кардинально» нових творів: М. Вінграновського «З книги першої, ще не виданої», вірші лікаря В. Коротича «Бетховен», І. Драча «Ніж у сонці. Феєрична трагедія в двох частинах», «Зелена радість конвалій» Є. Гуцала, публікації В. Симоненка, В. Стуса, Григора Тютюнника, Б. Олійника, Р. Іваничука...

Молоді таланти намагалися позбутися нагляду й тиску КДБ, гуртувалися самочинно, виходячи зі справжніх ідейно-естетичних інтересів. Вони збиралися, зокрема, на київській квартирі І. Світличного, яка на початку 1960-х рр. стала своєрідним центром національної культури.

Наступного, **1962 р.,** гарматним залпом «вистрелили» у світ перші поетичні збірки М. Вінграновського («Атомні прелюди»), В. Симоненка («Тиша і грім»), І. Драча («Соняшник»), Б. Олійника («Б'ють у крицю ковалі»), книги малої прози В. Дрозда («Люблю сині зорі») та Є. Гуцала («Люди серед людей»). Це був таки справді — вибух. Хвиля творчої свободи явила Україні й світові плеяду митців, імена яких на той час були незнайомими й новими, а тепер є славою й гордістю нації. Саме їх стали називати шістдесятниками. Хоча, на думку Максима Рильського, охрестили так це гроно обдарованих дещо поспішно й невдало, та термін «шістдесятники» так і зостався в історії. Здивоване й мало не шоковане суспільство, відвикле від зухвалих новацій як вияву природної зміни поколінь, одначе, відразу збагнуло: з'явилася нова генерація творців, які прагнуть сказати власне, оригінальне слово — як виявилося згодом — не лише в мистецтві, але й у суспільному житті.

Реакція на свідоме новаторство двадцятип'ятилітніх «порушників супокою» була різною. Щойно читацька публіка трохи отямилася від перших вражень, розгорілися дискусії на вічні теми: батьки і діти, традиції чи новаторство. На М. Вінграновського, В. Коротича та особливо І. Драча посипався град звинувачень у навмисній незрозумілості, затуманеності поетичного мислення,

силуваній оригінальності... Та в цій запальній полеміці пролунали й інші голоси — на захист новаторів 60-х стали посивілі новатори 20-х: П. Тичина й М. Рильський, трохи молодший від них А. Малишко...

Започатковане насамперед поетами, шістдесятництво невдовзі набуло масштабу універсального соціокультурного феномену: літературно-мистецького, філософсько-ідеологічного, наукового, суспільно-політичного. В осерді цього руху були такі митці: поети (Д. Павличко, Л. Костенко, В. Симоненко, І. Драч, М. Вінграновський, В. Коротич, Б. Олійник, В. Стус, І. Калинець); прозаїки (Григір Тютюнник, Є. Гуцало, В. Дрозд, В. Шевчук, Р. Іваничук, Н. Бічуя); майстри художнього перекладу (зі старших — М. Лукаш, Г. Кочур, з молодших — А. Перепадя й А. Содомора); літературні критики (І. Світличний, І. Дзюба, Є. Сверстюк, М. Коцюбинська); малярі та графіки (О. Заливаха, А. Горська, В. Зарецький, Г. Севрук, Л. Семикіна, В. Кушнір, Г. Якутович, І. Остафійчук, І. Марчук); кіномитці й театральні діячі (режисери С. Параджанов, Ю. Іллєнко, Л. Осика, Л. Танюк, актор І. Миколайчук); композитори (В. Сильвестров, Л. Грабовський, Л. Дичко, М. Скорик, В. Івасюк); публіцисти та правозахисники (В. Чорновіл, Л. Лук'яненко, В. Марченко, В. Мороз, О. Тихий, Ю. Литвин, М. Осадчий, Михайло та Богдан Горині, М. Зваричевська) та багато інших.

2. Серед світоглядних засад шістдесятників слід виділити:

• *лібералізм* (культ свободи в усіх її виявах: свободи особистості, нації, свободи духу);

• *гуманізм* та антропоцентризм (культ людської особистості — центру Всесвіту);

• *духовний* демократизм (культ простої, звичайної людини - трудівника);

• *духовний* аристократизм (культ видатної творчої особистості);

• *моралізм* та етичний максималізм (культ моральності як абсолютного мірила людських вчинків);

• *космізм* (усвідомлення «планетарної причетності» людини як частинки Всесвіту до космічних процесів);
• *активний* патріотизм (любов до Батьківщини й рідного народу) і національна самосвідомість, сакральне сприйняття рідної мови та історичної пам'яті як оберегів нації;
• *культурництво* (відстоювання справжньої, високої майстерності культури творчості).

Досить розмаїто постає жанрова система «шістдесятників» (лірична поезія, балади, притчі, етюди, поеми, сонети, рубаї, ліричні новели, історичні романи, роман у віршах, химерна проза) і проблемно-тематичні обшири: *традиційні* (природа, Вітчизна, народ, історична пам'ять, людина у всьому багатстві її проявів — суспільне життя, моральність, кохання, творчість) та *нові теми* (підкорення космосу, етична правомірність НТР, стандартизація особистості в умовах новітнього міщанства).

У 60-х рр. XX ст. відбувся перегляд морально-етичних цінностей у житті та літературі, загострилося питання правди та історичної пам'яті. Свій варіант зведення рахунків із несправедливим минулим і сучасністю запропонував М. Стельмах у романі «Правда і кривда». Він одним із перших в УРСР звернувся до забороненої теми — голодомору 1932-1933 рр. та сталінських репресій («Дума про тебе», «Чотири броди»), хоча повністю розкрити її з огляду на тогочасну цензуру йому не вдалося.

У цей час письменників надихали новітні здобутки НТР: розщеплення атома, з'ясування молекулярної структури ДНК й особливо — польоти в міжпланетний простір. Проте з орбіти планета видалася такою крихітною й безборонною, що невдовзі на зміну романтиці нестримного освоєння космосу прийшло тверезе усвідомлення крихкої беззахисності всезагальної гармонії. До того ж віра в людину й любов до людини втілювалися насамперед у несамовито-щирій любові до України, вірі в непоборну силу її народу, його провідну місію.

Зіткнення шістдесятників із системою було неминучим. Назрівав відкритий конфлікт із режимом. Тим паче, що на той час шістдесятництво вже гуртувалося не тільки довкола приватних «кухонних» осередків, але й в офіційно зареєстрованих громадсько-культурних організаціях — зі статутом, «керівними органами», плановими заходами. У Києві це був Клуб творчої молоді «Сучасник» (голова — Л. Танюк), у Львові — «Пролісок» (на чолі з М. Косовим), імпульсом до створення якого став творчий візит до галицької столиці І. Дзюби, М. Вінграновського та І. Драча 1962 р. Тут збиралися, щоб обговорити мистецькі й громадські питання, послухати гарну поезію й музику; клуб організовував творчі вечори, вистави, виставки. Лунали гострі думки й «заборонені» слова — «Україна», «нація» (замість «УРСР», «радянський народ»), поширювалася «не рекомендована» чи й просто «крамольна» література, зароджувався «самвидав». Але період загальної ейфорії був досить коротким.

Уже в жовтні **1964 р**. зняли Хрущова; на його місце прийшов Л. Брежнєв. А в серпні-вересні 1965 р. Україною прокотилася хвиля політичних арештів. Серед тих, хто потрапив за ґрати, переважно були шістдесятники: критик І. Світличний, маляр О. Заливаха, правозахисники В. Мороз, брати Горині... Почалася ера лицемірства й брехні, доносів і наклепів, закритих судів і публічних покаянь, тюрем і спецбожевілень, а то й фізичних розправ, замаскованих під кримінальні злочини (наприклад, звірячі вбивства художниці А. Горської, композитора В. Івасюка). А 4 вересня 1965 р. під час прем'єри фільму С. Параджанова «Тіні забутих предків» у київському кінотеатрі «Україна» І. Дзюба виступив із заявою-протестом проти арештів української інтелігенції. Його підтримали В. Чорновіл, В. Стус, який, незважаючи на крики в залі, голосно вигукнув: «Хто проти тиранії, встаньте!». Відважні піднялися. Решта залишилися сидіти. Усі відчували: настав час вибору. Або відстоювати свої позиції «до кінця», або «пристосуватись» до нових умов життя, або «демонстративно» замовчати. Саме перед таким вибором постали шістдесятники. їхня юність закінчилася разом із першими арештами.

Друга хвиля арештів прокотилася 1972 р. (тоді забрали В. Стуса, В. Чорновола, Є. Сверстюка, І. Світличного, І. Дзюбу, І. Калинця...) — багатьох із них змусила передчасно посивіти.

1980-ті рр.— третя хвиля. Розпочалася жорстока боротьба комуністичного режиму з інтелігентами-гуманістами, яких зазвичай проголошували «буржуазними націоналістами».

3. Головних варіантів виходу з цієї кризової ситуації було всього три:

• *дисидентство* (від лат.dissidens незгодний) — активне інакодумство, відкрите протистояння тоталітарному режимові, цілковите неприйняття його псевдоідеалів і псевдоцінностей, опозиційна громадська діяльність — геройська відданість приречених на страту, свідомих своєї приреченості (В. Стус, І. Світличний, А. Горська...);

А. ГОРСЬКА

А. Горська. Напрочуд обдарована людина, художник широких творчих обріїв, живописець, монументаліст, театральний художник, графік. Написала гарні портрети О. Довженка, В. Симоненка, Є. Сверстюка, І. Драча, В. Стуса.

Як театральний художник плідно співпрацювала з видатним режисером Лесем Танюком.

У своїй творчості А. Горська не визнавала ідеологічного замовлення, офіціозу. Її завжди цікавила тільки людина. Вона була душею «шістдесятництва», одухотвореною рушійною силою всіх його зачинань, у ті задушливі часи надихала на боротьбу проти сваволі й тотального залякування. У грудні 1970 року художниця загинула за нез'ясованих обставин. Це вбивство так і не було розкрито. «Її постать яскравіша від легенди,— пишуть про А. Горську товариші,— сяйво її зірки не погасне на нашому небосхилі».

В. Стус відгукнувся на смерть А. Горської поезією, сповненою болю та відчайдушної рішучості не звертати з обраного шляху.

Ярій, душе! Ярій, а не ридай.
У білій стужі серце України.
А ти шукай — червону тінь калини,

На чорних водах — тінь її шукай.

Бо — горстка нас. Малесенька шопта.

Лише для молитов і сподівання.

Застерігає доля нас зарання,

Що калинова кров — така густа,

Така крута, як кров у наших жилах,

У білій стужі білих голосінь

Це гроно болю, що паде в глибінь,

На нас своїм безсмертям окошилось.

С. ПАРАДЖАНОВ

С. Параджанов — «божевільний геній» в українській пустелі. 1965 року в кінотеатрі «Україна» відбулася прем'єра фільму «Тіні забутих предків» за повістю М. Коцюбинського. Фільм-легенда, якому в нашому кіно судилося стати сміливим новаторським експериментом кінорежисера. Саме на цій прем'єрі І. Дзюба виголосив промову на захист безневинно засуджених, а В. Стус запропонував вставанням продемонструвати свій протест проти сваволі влади.

Керівництво кінематографа намагалося «спрямувати» творчі зусилля Параджанова «в русло соцреалізму». Але це виявилося неможливим, і всесвітньо відомий майстер, талант якого був на злеті і прагнув реалізації, залишився без роботи. Натомість — судові процеси і принизливі звинувачення. У 1991 році С. Параджанов помер.

В. ІВАСЮК

Хто сьогодні не знає пісні «Червона рута»? Людям різного віку близька її мелодія, так само як ім'я автора — В. Івасюка. Життя композитора — мов натягнута струна, мажорна мелодія якої змушувала митця робити її ще тугішою. «Івасюківський вибух» — яскравий, могутній, підхоплений його друзями — С. Ротару, Н. Яремчуком, В. Зінкевичем, так зворушив задрімані душі, що українці, які, здавалось, уже назавжди перекували свої голоси на чужу мову, заспівали рідною. Пісні Івасюка захоплювали нові й нові позиції на естраді, нагадували нам, чиїх батьків ми діти, долали національну байдужість. І це в той

час, коли офіційна влада зустрічала в штики будь-який свіжий струмінь у нашій культурі.

В. Івасюк зник 24 квітня 1979 року, а 18 травня знайшли його тіло.

Роки тамують біль втрати, але пам’ять береже світле ім’я композитора-самородка, відкривача новітнього пласту української музичної культури.

М. Івасюк, поет, батько Володі, писав:

Благословляю, сину, ті роки,
Що розчинили тобі навстіж двері
У царство творчості, і на папері
Лягли слова і ноти на рядки.

• *«внутрішня еміграція»* — самоізоляція у власному внутрішньому світі, втеча в мовчання (Л. Костенко, В. Шевчук, М. Коцюбинська...);

• *конформізм* (від лат. conformis — подібний, відповідний) — намагання ціною моральних та ідейних вчинків урятувати власне життя й кар'єру; пасивне сприйняття нав'язуваної ідеології, підпорядкування «правилам гри» тоталітаризму заради фізичного виживання (Д.Павличко, І. Драч, В. Коротич).

Перші гнили по тюрмах і висловлювали свою незгоду з політикою тоталітаризму через виснажливі голодування й відкриті листи протесту; другі намагалися хоч якось підтримати своїх братів по той бік колючого дроту (хто плиткою шоколаду, хто книжкою чи випискою з важливої статті в періодиці, хто — просто добрим словом у листі, якимось дивом пропущеному в «зону») і писали «в шухляду» (часом навіть без щонайменшої надії на друк); треті в цей час друкували сотні віршів і статей в періодиці, видавали десятки книжок з обов'язковими «паровозами» (програмовими поезіями про партію й Леніна, які «витягували на собі цілу збірку», уможливлюючи її вихід у світ), обіймали високі посади у видавництвах, редакціях, творчих спілках, органах державної влади, отже, не тільки прямо не виступали проти системи, але й оспівували її. Проте навряд чи ми маємо моральне право засуджувати других чи третіх, тому що ніхто з нас не може бути впевненим, що на їх місці неодмінно залишився б

героєм. Однак це не заважає нам схиляти голову перед тими, хто навіть у жахливих умовах «виправно-трудових», а насправді — концентраційних таборів і поселень продовжував писати твори неперевершеної художньої вартості.

Така вже немилосердна доля України, що її найкращим дітям судилося несправедливо коротке життя: 49- Тютюнникові, 47- Стусу, і зовсім мало – 28 – Симоненкові, саме йому судилося започаткувати довгу дорогу брежнєвського терору.

Ми сьогодні спробуємо намалювати Симоненкову дорогу – важку, трагічну і коротку: поет ішов по ній усього 28 років. Але коротка дорога не знає короткої пам'яті.

А щоб краще ви уявили життєвий і творчий шлях поета, я вас хочу запросити до перегляду фільму.

4. ПЕРЕГЛЯД ФРАГМЕНТУ ВІДЕОФІЛЬМУ «ГРА ДОЛІ: В. СИМОНЕНКО»

- **Перейти за посиланням**.
  https://www.youtube.com/watch?v=qKKyUtWh2VM

- Яким постав перед вами В. Симоненко як людина?

Дослідження творчості В. Симоненка самостійно.

5. Творчість митця.

 «Прийшла любов непрохана й нежданa…» (лірика кохання)

- **Перейти за посиланням**.
  https://www.youtube.com/watch?v=AyDoroyGWbE

Чистим, щирим і по-лицарськи благородним постає поет у своїй інтимній ліриці. Лірика кохання завжди чарує, притягує.

Кажуть, що В. Симоненко соромився жіноцтва, але з долею зустрівся, називав її ласкаво Люся-Малюся, одружився, мали сина Олеся (Лесь). В. Симоненко писав задушевні, ніжні вірші про неї-омріяну, суджену.

(Вірш «Вона прийшла» - вивчити напам’ять)

- **Перейти за посиланням**. https://www.youtube.com/watch?v=bDXb0Ajol-w

(Виразне читання листа В. Симоненка до коханої)

Інтимна лірика Симоненко дуже емоційна та викликає глибокі почуття. Любов – не тільки щастя, це іноді і страждання. Ставлення ліричного героя до жінки сповнене світлом, одухотвореністю.

- (Виразне читання вірша «Є в коханні і будні, і свята»)

  Перейти за посиланням. https://www.youtube.com/watch?v=mhYsKiiUbKc

- **«Україно! Ти для мене диво» (патріотична та громадянська лірика)**

  Перейти за посиланням.

  https://www.youtube.com/watch?v=awRPG7m0HAg

Поета народжують гнів і любов. Гнів і любов народили Василя Симоненка. Великий, праведний гнів проти приниження людини, знищення її людської гідності. Тому, можливо, центральною у творчості поета вважається патріотична тема — любові до України, її безталанного народу (і в цьому — пряме продовження шевченківських традицій), поєднана з ідеєю самоцінності, неповторності людського «я».

- (Читання поезії «Я закоханий палко, без міри…» вивчити напам’ять)

  Перейти за посиланням. https://www.youtube.com/watch?v=J05Sr4EMPRc

(Виразне читання вірша «О земле з переораним крилом..»).

Одного разу Симоненка запросили на зустріч з студентами, викладачами в Черкаський педінститут (вечір сучасної української поезії). Отримав записку прочитав її вголос: «Яку це ви самостійну Україну маєте на увазі, коли пишете – «Хай мовчать Америки й Росії…», «Маю я святе синівське право з матір’ю побути на самоті». Василь Андрійович спокійно сказав: «У мене Україна одна. Якщо автор запитання знає другу – хай скаже. Будемо вибирати». Тут виявилася його щирість, мудрість.

6. Прослухайте пісню «Сину» на слова В. Симоненка музика А. Пашкевича. Перейти за посиланням.

https://www.youtube.com/watch?v=Op9xRpwN3rg

Україна для поета — найдорожче у світі. Він називає її «дивом», своєю «молитвою, віковою розлукою» — бо ж вічно вона знемагала в боротьбі проти сильніших ворогів, часто майже безнадійній. Як і в інших поезіях, Симоненко говорить, що живе й творить лише заради України.

7. Читання вірша «Задивляюсь у твої зіниці» автором.

Перейти за посиланням. https://www.youtube.com/watch?v=dneHxgHCYrg

***8.* Читання вірша «*Я*» вчителем.**

Перейти за посиланням https://www.youtube.com/watch?v=7Wi1avz6xks

9. Повторення відомостей з теорії літератури

Віршові розміри (повторення)

Амфібрахій – трискладова стопа з наголосом на другому складі (∪ ⊥ ∪).

Анапест – трискладова стопа з наголосом на третьому складі (∪ ∪ ⊥).

Пірихій – допоміжна стопа, на визначення віршованого розміру не впливає (∪ ∪).

Хорей – двоскладний віршований розмір з наголосом на першому складі (⊥ ∪).

Ямб – двоскладовий віршований розмір з наголосом на другому складі (∪ ⊥).

Дактиль – трискладова стопа з наголосом на першому складі (⊥ ∪ ∪).

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Консолідація

1. *Робота над створенням паспортів вивчених поезій* «Задивляюсь у твої зіниці...», «Я...».

«ЗАДИВЛЯЮСЬ У ТВОЇ ЗІНИЦІ...»

- **Прослухайте вірш.** https://www.youtube.com/watch?v=jb02YTOT9tY

ПАСПОРТ ТВОРУ

Рід літератури: патріотична лірика.

Жанр: ліричний вірш.

Тема : роздуми над долею рідної землі, її історії; розкриття щирих синівських почуттів поета до своєї Батьківщини.

Ідея: возвеличення любові до рідної землі, заклик до земляків любити вітчизну, дбати про її майбутнє.

Віршовий розмір: шестистопний ямб.

Головний образ твору — ліричний герой, у монолозі якого передається любов до України, ненависть до ворогів, яких він називає «недругами», «чортами». У творі зримо наявний образ України, яку ліричний герой називає «матір'ю», «молитвою», «віковою розпукою».

Художні засоби:

епітети: «червоні блискавиці», «мамо, горда і вродлива», «святе синівське право», «дні занадто куці та малі», «зіниці голубі, тривожні», «розпука вікова», «хмари бурякові», «священне знамено» — змальовують тривожний світ, у якому ми живемо;

метафори: «пливе за роком рік», «перли в душі сію», «мовчать Америки й Росії», «чорти живуть на небі», «палають хмари», «сичать образи»;

образи-символи: мати, чорти.

порівняння: «зіниці голубі, тривожні, ніби рань»;

звертання: «Україно!», «недруги лукаві», «друзі», «нене»;

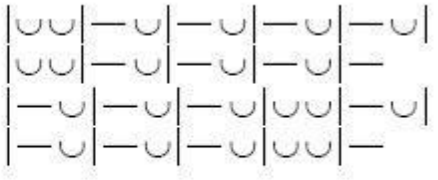
гіпербола: «битви споконвічний грюк» створює різноманітну, строкату картину реальності, у якій частіше панує неспокій, бій;

риторичне запитання: «Як же я без друзів обійдуся, без лобів їх, без очей і рук?»;

риторичні оклики: «Ти для мене диво!», «Одійдіте, недруги лукаві!», «Друзі, зачекайте на путі!», «Чуєш — битви споконвічний грюк!»;

літота: «Я проллюся крапелькою крові» передає думку про те, що кожен з нас — це немов маленька крапелька, але всі ми — частина матері -України.

За|див|ля́|юсь|, у́| тво|ї́| зі|ни́|щі|
Го|лу|бі́|, три|во́ж|ні|, ні́|би| ра́нь|.
Кре́|шуть| з ни́х| чер|во́|ні| блис|ка|ви́|щі|
Рѐ|во|лю́|цій|, бу́н|тів| і| пов|ста́нь|.

Відповідь: П’ятистопний хорей із жіночою та чоловічою перехресною римою

ВІРШ «Я...»

- **Прослухайте вірш.** https://www.youtube.com/watch?v=7yPq1TH8w7Q

Тема: розповідь-лірична сповідь автора про своє «Я» - горде, безкомпромісне, гідне звання людини; його розуміння призначення кожної людини на землі.

Ідея: уславлення неповторності кожної людської особистості; засудження авторитарності, протест проти диктату сили бездушного чиновництва, що робило з народу «сіру слухняну масу», бездумного «гвинтика» великої машини, що їде у якесь міфічне «світле майбутнє».

Вид лірики: громадянська

Жанр: ліричний вірш

художні засоби:

Епітети: «Очицями, повними блекоти», «Він гримів одержимо і люто», «лице рябе».

Протиставлення народу з владою: «Ми — це народу одвічне лоно, ми — океанна вселюдська сім'я.»

Афористичний висновок вірша "Я..." можна сприймати як максиму самого поета, його розуміння призначення кожної людини на землі.

— З яким твором поета перегукується цей вірш? («Ти знаєш, що ти — людина?».)

Прослухайте вірш. https://www.youtube.com/watch?v=HkM54kIWxEM

— Які рядки ви б назвали «крилатими», афористичними, близькими до основної думки, твору? (Ми — не безліч стандартних «я» / А безліч всесвітів різних; І тільки тих поважають мільйони, / Хто поважає мільйони «я».)

— Виділіть *фразеологізми,* вжиті в поезії, визначте їхню роль у творі. (Уявляти

пупом, ладен розіпнути, не стати навколішки — автор досягає образності, емоційності вислову, навіть різкості, щоб передати почуття гніву, осуду, презирства.)

Ми́| — це| на|ро́|ду| од|ві́ч|не| ло|но|,
Ми́| — о|ке|а́н|на| все|лю́д|ська| сім|'я́|.
І| тіль|ки| ти́х| по|ва|жа́|ють| міль|йо́|ни|,
Хто́| по|ва|жа́|є| міль|о́|ни| «я́»|.

|—∪∪|—∪∪‖—∪|—∪|∪
|—∪∪|—∪∪‖—∪∪|∪—
|—∪∪|—∪∪‖—∪∪|—∪
|—∪∪|—∪∪‖—∪|—

Відповідь: За основним чергуванням — дактиль;

Вірш «Я...» В. Симоненка — лірична сповідь поета про своє «я» — горде, безкомпромісне, гідне звання людини. Бездушне чиновництво намагалося зробити з народу «сіру слухняну масу», бездумного «гвинтика» великої машини, що їде в якесь міфічне «світле майбутнє». Кращі представники нації протестували проти цього, боролися, бо кожна людина — неповторна, і «ми — не безліч стандартних «я», а безліч всесвітів різних». Тож треба навчитися поважати себе, тому що «тільки тих поважають мільйони, хто поважає мільйони «я».

2. «Мозковий штурм»

- Яке ключове слово у творчості В. Симоненка ви змогли б визначити?
- Які почуття викликала у вас лірика поета?
- Що означає для вас , як майбутніх випускників , слово «Україна»?

3.Вікторина

1. Скільки років прожив В.Симоненко?

А. 28 Б. 47 В. 63

2. Про кого (що) йдеться у творі «Задивляюсь у твої зіниці…»

А. про кохану

Б. про Україну

В. про матір

Г. про поезію

3. В. Симоненко був членом:

А. Мистецького українського руху

Б. Української гельсінської групи

В. Київського клубу творчої молоді

4. Як називалася перша прижиттєва збірка В.Симоненка:

А. «Лебеді материнства»

Б. «Земне тяжіння»

В. «Вино з троянд»

Г. «Тиша і грім»

5. Хто назвав В. Симоненка «витязем української поезії»?

6. Композитор, що поклав вірш «Лебеді материнства» на музику.

7. Чия творчість стада літературним джерелом наснаги В. Симоненка?

4.Складання сенкана

Сенкан — це вірш, що складається з п'яти рядків.

Слово "*сенкан*" походить від французького слова "п'ять" і позначає вірш у п'ять рядків.

1. перший рядок має містити слово, яке позначає тему (звичайно, це іменник)

2. Другий рядок – це опис теми, який складається з двох слів (два прикметника)

3. Третій рядок називає дію, пов'язану з темою, і складається з трьох слів (звичайно це дієслова).

4. Четвертий рядок є фразою, яка складається з чотирьох слів і висловлює ставлення до теми, почуття з приводу обговорюваного.

5. Останній рядок складається з одного слова — синоніма до першого слова, в ньому висловлюється сутність теми, ніби робиться підсумок.

Сенкани

Письменник.

Талановитий, романтичний.

Трудиться, творить, страждає.

Він – гордість українського народу –

Василь Симоненко.

Митець.

Нескорений, змужнілий.

Бореться, мріє, працює.

Його творчість – наша гордість.

Симоненко.

Василь Симоненко прожив 28 років. Та він назавжди увійшов в історію рідної культури своїм болем за долю України, тривогами за Всесвіт, ліричним звучанням своїх інтимних творів, у яких зворушує краса й щирість почуттів.

Мудро сказав про місце і роль В. Симоненка в літературі, про значення його поезії **Олесь Гончар:** "*Серед літераторів трапляються й такі, без яких їхня доба могла б спокійно обійтись, нічого істотного не втративши. А є такі, що стають виразниками свого часу, живими нервами його драм і борінь, відтворюють у собі самий дух епохи..." Саме до таких митців і належить Василь Симоненко.* Його творчість давно стала часткою нашого буття, часткою повітря, яким ми дихаємо, і тих ландшафтів, що нас чарують, і помислів, якими живемо.

Спадщина поета вміщується в одній книжці . Однак, на щастя, мистецтво ніколи не вимірювалося на вагу. Творчість Симоненка безцінна для України.

Домашнє завдання

1. Опрацювати матеріал підручника с. 232-247.
2. Ідейно-художній аналіз віршів В. Симоненка.
3. Вивчити напам'ять одну з поезій В. Симоненка (на вибір).